

בת שבע דה רוטשילד

1914-1999

נצר למשפחת הבנקאים הידועה, נולדה בת שבע בלונדון, ערב מלחמת העולם הראשונה. נעוריה עברו עליה בפאריס. היא למדה ביולוגיה באוניברסיטה, אבל לבה נמשך אל המחול והאמנויות בכלל. לפני שהנאצים כבשו את צרפת, היא הצליחה להימלט לארה"ב והיתה לתלמידה מן המניין בבית הספר של מרתה גראהם בניו יורק. גראהם נהגה בשנות ה-40 להופיע עם להקתה בכל שנה שבועיים בצופים בניו יורק. כאשר התברר שבשנה מסוימת אין הכסף מספיק לשכור ללהקתה תיאטרון ולהפיק עונה משלה כראוי, היתה זאת התלמידה בת שבע, שתרמה את הסכום החסר. בין בת שבע דה רוטשילד לכוריאוגרפית הגדולה נוצרו יחסי ידידות עמוקים. לגראהם, נצר למשפחה נוצרית-פרוטסטנטית שורשית, היה - אולי דווקא משום כך - יחס חם לכל הקשור בתנ"ך ולעם היהודי. ואולי גם זה תרם לידידותה עם בת שבע.

בשנות ה-50 הגיעה בת-שבע לישראל, החליטה להשתקע בה, ולפעול למען האמנויות. בזכותה קיבלו יוצרים כגון רנה שיינפלד, רנה גלוק, משה אפרתי ואחרים, מלגות, שאיפשרו להם להשתלם בארה"ב או להפיק מופעים משלהם בארץ. בראשית שנות ה-60 החליטה בת שבע, שהגיע העת לייסד להקת מחול מודרנית מקצוענית בישראל. אחרי מיון קפדני ושנת הכנות נמרצת, החלה הלהקה הקרויה על שמה, בת-שבע, להופיע. ומייד קצרה נצחונות אמנותיים, הן בשל ייחודם הצברי של רקדניה וכן בשל הביצוע המעולה של מחולות מאת גראהם ועמיתיה.

בשל חילוקי דעות עם חלק מן הרקדנים הוותיקים, בנוגע לתפקידיה של זינט אורדמן בלהקה, אז עולה חדשה מדרום-אפריקה, החליטה בת שבע לייסד להקה נוספת במימונה, הלא היא בת-דור, שנוסדה ב-1967. ב-1974 החליטה בת שבע, שאינה יכולה עוד לפרנס שתי להקות. ומאז הפכה בת-שבע ללהקה ציבורית, הנתמכת על-ידי המועצה לתרבות ואמנות.

בת שבע דה רוטשילד מעולם לא אהבה את תואר האצולה שלה, "בארונית". אבל אחרי המאבק על פרידתה מן הלהקה שיסדה, היא

לזכרם של אלה שהלכו לעולמם

בת שבע דה רוטשילד עם ראש עיריית ניו יורק לשעבר אד קוך
Batsheva de Rothschild with former mayor of New York Ed Koch

ליאה שוברט

המורה, הרקדנית והכוריאוגרפית ליה שוברט מתה בסוף ינואר בשוודיה לאחר מחלת ריאות קשה. בת 73 היתה במותה. שוברט נולדה בווינה ולמדה בלט קלאסי בפאריס, שם הופיעה כרקדנית. ב-1954 עברה לשוודיה וייסדה את תיאטרון המחול בשטוקהולם ואת האקדמיה לבלט, שהיו לעמודי התווך של המחול במדינה זו.

ב-1968, בעקבות מלחמת ששת הימים, עלתה לישראל עם הרקדן קיי לוטמן, כוכב בלט האופרה המלכותי השוודי. שנה לאחר מכן, ייסדו השניים בבית רוטשילד בחיפה את המכון לאמנות המחול, ובו בית-ספר ולהקה מודרנית - בימת הרקדנים - שבה השתתפו רקדנים חיפאים ורקדנים אורחים מחו"ל.

השתקעותם בחיפה של שני האמנים הבינלאומיים הפכה את בית רוטשילד למקום עלייה לרגל של רקדנים ומורים ידועים שבאו לעבוד במחיצתם, ביניהם: לינדה הודס, לימים מנהלת להקת מרתה גרהם; הכוריאוגרף ג'ין היל סאגאן, שיצר ללהקות המחול המקצועיות המובילות בישראל; קנט גוספסון, שהיה רקדן בבלט קולברג, לינדה רבין, מנהלת בית הספר להכשרת מורים במונטריאול ורינה גלוק, לימים דיקאן הפקולטה למחול ולתנועה באקדמיה למוסיקה בירושלים. הלהקה קיבלה ביקורות טובות, וכך, במקביל להקמת להקת המחול הקיבוצית בענתון, ולהקות בת דור, הבלט הקלאסי וקולדממה בתל אביב, קמה בימת הרקדנים החיפאית.

ב-1973, לאחר שצמח בבית הספר דור של רקדנים צעירים בסגנון הבלט הקלאסי, החליטו שוברט ולוטמן להתמקד בסגנון זה, וייסדו את בלט פיקולו חיפה. הלהקה העלתה כמה הפקות, ובהן "סינדרלה" (1974), "קופליה" (1975) ו"אגדת הדוכיפת" (1976). שוברט ולוטמן לימדו דורות של מורים ורקדנים שיצרו את התשתית למורי המחול בחיפה ובסביבתה ובהן: שרית בקר, חווה בקל, נירה דיין, אביבה הבר, הניה רוטנברג, שוש בן-דב, איריס גיל, ליאורה אקסלרוד, דבורה הרמלין-שלמי, ורדה זהבי, אדם פסטרנק, איריס בירינבוים, שירלי נובק ורות אשל.

אבל למרות פריחת בית הספר, ההוצאות על החזקת הלהקה יצרו קשיים כלכליים והסיוע הכספי בושש לבוא. התאוצה החלה להיעצר.

ב-1976, הוזמן לוטמן להיות מנהלה האמנותי של להקת בת-שבע ומספר המורים והרקדנים האורחים פחת. לבסוף שקעה שוברט בחובות וב-1980 עזבה את הארץ יחד עם בעלה הצייר תום ואן דר ברגן, שתיכנן את התלבושות לכל המופעים. שוברט השתקעה בשוודיה והקימה אקדמיה נוספת למחול, בתמיכה ממשלתית, ואותה ניהלה עד יום מותה. במבט לאחור, ההתעלמות מיוזמות המחול שלה היתה אחת ההחמצות התרבותיות הגדולות של חיפה.

רות אשל

ליאה שוברט בחיפה
Lia Schubert in Haifa

נהגה באצילות אמיתית, והותירה בידי בת שבע את הציוד, את זכויות היוצרים לביצוע היצירות ואת הרשות להמשיך עוד שנתיים בשימוש בסטודיו שבשדרות ההשכלה בתל אביב, ללא תמורה. מאז התרכזה בת שבע בניהול להקת בת דור, כשהמנהלת האמנותית שלה היתה ז'ינט אורדמן. עד זמן קצר לפני מותה היתה בת שבע דה רוטשילד מעורבת בכל הנעשה בלהקה ובשני בתי הספר החשובים שלה, האחד בתל אביב, והשני בבאר שבע. כשנה לפני מותה, בקיץ 1998, נערך מופע של מחווה לכבודה. בת שבע היתה אז חולה מאוד, ועצוב היה לראותה במצבה התשוש. היא נפטרה ב-24 באפריל 1999.

תרומתה לאמנות ולמדע בישראל, ולא רק בתחום המחול, היתה נכבדה ביותר. מה יעלה בגורל מפעלה המשותף עם ז'ינט אורדמן אחרי מותה, קשה לדעת. לא ברור, מה יעשה עם עזבוניה, הנשלט על-ידי משפחת רוטשילד. משפחת המחול בישראל מאוחדת בתקוותה, שמפעליה של בת שבע לא ייתמו עם מותה.

ג'ורא מנור